

Aportació educativa de la Companyia de Maria al barri de la Plana Lledó de Mollet del Vallès

Carmina Garcia-Baquero*
 Montserrat Massó**
 Assumpció Royo***

Paraules clau

Companyia de Maria, Col·legi Lestonnac, Plana Lledó, Mollet del Vallès.

L'Escola Lestonnac ha desenvolupat la seva tasca educativa a Mollet des de l'any 1917. Al número 33 de la revista *Notes*, de l'any 2018, quedà plasmada la història d'aquests cent anys i la seva evolució històrica.¹ L'objectiu d'aquest article és posar en valor la tasca educativa feta al barri de Plana Lledó des del 1978 fins al 2003.

Mollet s'expandí, en la dècada dels anys seixanta, a l'altra banda de la via del tren de Puigcerdà. S'hi originà el barri de Plana Lledó. Arribaven famílies de diversos llocs de l'Estat (Andalusia, Extremadura, Aragó, Múrcia, etc.). Moments durs per a les persones, deixar les seves arrels, els seus pobles, cercar feina, començar amb la família en un lloc desconegut, lluny dels seus costums i tradicions.

L'Església de Mollet era sensible a aquesta nova situació. El rector d'ales-

hores, mossèn Pere Vivó, era conscient que malgrat que es feien esforços tenint cura d'alguns serveis era necessari poder oferir una atenció més propera a les persones. Les religioses de la Companyia de Maria s'adonaren dels conflictes que vivien algunes famílies, de la manca d'infraestructures del barri... Seguint molt de prop aquestes situacions, varen iniciar a la Plana Lledó alguns serveis com l'esplai i la catequesi.

El Concili II del Vaticà (1962-1965) va fer palès, en sentit ampli, el que vol dir la paraula *educació*, fins aquell moment entesa, quasi exclusivament, com ensenyar només a les escoles. També arran del Concili, que tenia la finalitat de reconciliar l'Església amb el món modern, l'obertura a la cultura contemporània i donar un impuls a la vida religiosa apostòlica, la Companyia de Maria (Lestonnac) es replanteja la seva manera de servir educativament la societat.

La comunitat es desplaça en un primer moment a l'antic carrer de l'Exèr-

* mestra i educadora social

** mestra i llicenciada en teologia

*** diplomada en treball social, asunodn@gmail.com

¹ Veg. "Cent anys de Col·legi Lestonnac a Mollet", de Maria Josep Dach i Ester Safont, a *Notes* 33, p. 87-100.

cit Espanyol (avui, rambla Nova).² Treballava al Col·legi Lestonnac del carrer de Balmes però veia que als barris de Mollet hi havia altres necessitats educatives. Amb el desig de donar resposta a la realitat del moment, es va començar a col·laborar en diferents serveis a la Plana Lledó. A partir d'aquí, es va crear l'Esplai Lledó.

La Parròquia de Sant Vicenç va construir uns locals per a la celebració de l'eucaristia, casaments, batejos, comunions..., però en aquell moment no hi havia persones per fer aquest servei pastoral. Aquest local es va situar al carrer de Colón, 2. Tenia una gran sala, dos despatxos, un primer pis, serveis... Encara avui segueix oferint serveis com el menjador social i algun acte religiós.

La falta d'espais socials al barri va fer que aquests locals parroquials, amb l'acord del rector, els utilitzessin l'Associació de Veïns, l'esplai, i per a reunions de sindicats, classes de repàs per als nens i classes per a dones... Les bones relacions van fer possible una entesa que va permetre la cohesió progressiva dels veïns.

L'Esplai Lledó acollia els nens del barri els dissabtes a la tarda per a activitats educatives i lúdiques, excursions, colònies... Cal fer esment dels voluntaris del centre del poble, que hi pujaven setmanalment. Sense ells no hagués estat possible oferir aquest servei a les famílies del barri.

L'Associació de Veïns, en les seves reunions i assemblees, treballava per millorar la situació del barri: enllumenat, recollida d'escombraries, neteja dels patis interiors... La comunitat religiosa hi col·laborava fent la secretaria, a la vocalia de Cultura -va ser llavors quan es va iniciar la Setmana Cultural. Simultàniament, una religiosa ofería servei com a assistent social.

Al barri hi havia diverses mancances: clavegueram, llum, recollida de deixalles... Es varen fer diferents accions per tal de cercar una solució. Després de diverses negociacions i reivindicacions amb l'Ajuntament, veient que les coses seguien igual, es va passar a

Figura 1. Preparant unes migas dins de la Setmana Cultural l'any 2000.

238

fer manifestacions i, fins i tot, a tallar l'autopista. Al record s'hi reté un diumenge al matí en què una seixantena de persones varen provocar, amb aquest tall, un col·lapse considerable. No varen trigar gaire a aparèixer els "grisos", que a cops de porra dispersaren la multitud. Després d'això, el comentari "mai no havíem corregut tant!" s'instaurà en l'anecdolari de la comunitat.

També s'havien celebrat algunes assemblees de treballadors d'alguns sindicats que demanaven el local. Un local que sempre estava obert a tothom.

La Comunitat de la Companyia de Maria participava de totes aquestes accions. Així es va anar creant una relació d'amistat, molt bona entesa i acollida mútua. Cada vegada més, els veïns insistien que les religioses s'instal·lessin al barri.

² Vegeu la nota 1

Després d'una reflexió amb el rector de la Parròquia de Sant Vicenç, mossèn Pere Vivó, el Consell Parroquial i persones del mateix barri, i després d'un discerniment, es demanà a la Provincial de l'orde a Catalunya poder tenir-hi una dedicació i una presència més propera. En un primer moment es proposà el canvi de barri i vivenda però els semblava que la instal·lació havia de ser al pis que hi havia damunt del local del carrer de Colón. Aquest plantejament no casava amb la voluntat de viure enmig de la gent, i, per tant, no era el lloc adequat. Es va comentar també amb els veïns més propers que estaven d'acord amb aquest desig i ràpidament van ajudar a trobar habitatge, un pis a l'avinguda de Caldes, 10-4t. El pis era adequat per a les necessitats de la comunitat religiosa. Els veïns van ajudar-hi amb el trasllat de mobles, a fer alguns arranjaments de fusteria, electricitat... Amb aquesta cooperació, el trasllat es va fer efectiu el 23 de març de 1978, el dia de celebració del Dijous Sant. Un moment realment significatiu, ja que l'Església hi celebra i recorda l'amor fratern i el servei mutu. Era una manera de seguir, així mateix, les petjades de Santa Joana de Lestonnac en fundar la Companyia de Maria.

Figura 2. Vistes del barri des del pis de la comunitat religiosa

Un cop vivint ja a la Plana Lledó, les activitats al barri es varen poder ampliar. Cal ressaltar l'empatia que es creà ràpidament entre les dones i les monges. Demanaven xerrades i orientació sobre l'educació dels fills, salut, alimentació... Més endavant elles mateixes demanaren classes d'alfabetització, ja que algunes no havien tingut oportunitat d'anar a l'escola en la seva infantesa. Per donar resposta a aquesta necessitat es va aplicar la metodologia de Paulo Freire, es van formar dos grups, segons nivell, per tal de donar una atenció més personalitzada. Tothom n'estava encantat! Entre tots, el barri s'anava cohesionant i millorava la relació entre els veïns.

El rector de Sant Vicenç va incentivar l'obertura del local parroquial al culte. Al barri hi vivia el *padre* Juan Gómez, que treballava en el Centre de Menors Ramon Albó i era molt estimat per tothom. Mossèn Pere va proposar a l'arquebisbe Narcís Jubany de formar un grup que s'encarregués de la pastoral del barri i de les celebracions. Aquest grup estaria constituït pel *padre* Juan, l'escolapi Joan Segalés i dues germanes de la Companyia de Maria: Assumpció Royo i Carme García-Baquero. El bisbe va acollir la proposta i va fer el nomenament de l'equip de pastoral amb una assignació econòmica, assignació que es va dedicar a les despeses del local: llum, aigua, estris de neteja, manteniment... A partir de llavors es va celebrar l'eucaristia setmanalment. Això facilitava el servei religiós i es donava resposta a una demanda de la gent.

També es va iniciar la catequesi de primera comunió que l'equip de pastoral adaptava a la realitat de la gent del barri. Al cap de poc temps més d'un centenar de nens es preparaven setmanalment i de forma més espaiada –un cop al mes– venien els pares per acompanyar i viure aquest esdeveniment

Figura 3. Visita amb veïnes del barri a la fàbrica de la Ram, el 1980

important dels seus fills. Aquest fet suposava que els mesos de maig i juny, la sala església només es podia utilitzar per a les celebracions en petits grups.

Els pares sentien seva aquella festa, era com casa seva, portaven espelmes, flors, fins i tot alguna imatge per embellir "l'església". Algunes veïnes competien amb els testos: "el meu més florit, el meu més verd..." La vigília, entre la neteja i la decoració, era qüestió d'estar-se allà gairebé tot el dia. Entre familiars, convidats, amics, no hi havia prou espai a la sala. A més, si nens i pares s'havien preparat junts també volien celebrar-ho junts, tenien un sentit profund del que era la comunió: *comú-unió*.

Es va haver de parlar amb els pares per tal de trobar una solució. S'acordà celebrar totes les comunions en un mateix dia al parc de Joan Miró, antiga era del Sindicat. L'Ajuntament col·laborava amb tota la infraestructura: cadires, una tarima on col·locàvem la taula de l'altar, les flors, una bona megafonia... Els nens i familiars, asseguts en cadires i acompanyats per molta gent del barri, participaven còmodament en la celebració. Eren celebracions dignes i del gust de la gent. A vegades es percebia un cert recel, com si algú "espiés". I és que alguns del centre del poble no

veïen amb bons ulls la moguda que hi havia a la Plana Lledó, potser considerada poc ortodoxa...

A "l'església" es feien activitats molt diverses (calia muntar i desmuntar cada setmana la sala): eucaristies, esplai, celebracions de casaments, batejos. Encara avui la gent del barri ho recorda amb afecte i tenen alguna anècdota per explicar.

Va anar passant el temps i molts nens i llurs famílies volien continuar aquesta formació i se'ls havia de donar una nova resposta. Així és com varen sorgir diversos grups, infantils i juvenils d'Acció Catòlica, que desenvolupaven la seva tasca educativa i evangelitzadora. El seu objectiu era acompanyar i apoderar els infants i els adolescents per tal que duguessin a terme accions transformadores en el seu medi: el Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica (MIJAC) i la Joventut Obrera Catòlica (JOC), per a infants i joves. Amb els adults s'organitzaren grups de revisió de vida i estudi de l'Evangelí.

Les diferents activitats van propiciar sortides amb les famílies, trobades festives de veïns... organitzades sempre per comissions de veïns que es responsabilitzaven de la seva organització. Es trac-

tava de moviments que tenien com a objectiu la transformació de la realitat personal i col·lectiva. No eren altra cosa que petites llavors que, mitjançant gestos, feien possible canvis concrets per a la millora de la nostra societat, fent-la més humana. Infants, joves i adults que, en nom de Jesús, s'organitzaven perquè un altre món fos possible.

S'ha fet un breu recorregut de la història de l'acció educativa de la Companyia de Maria a la Plana Lledó entre 1978 i 2003. Cal dir que, després d'un any de presència al barri, la comunitat va haver d'iniciar altres projectes en diferents llocs més necessitats, que va ocasionar el desplaçament de les religioses a d'altres indrets.

Figura 4.

Testimonis dels veïns sobre la presència de la comunitat de monges de Lestonnac al barri de la Plana Lledó

HOMENAJE

Con intención de hacer esta revista, no sólo hemos querido dar a conocer el trabajo que durante 25 años se ha ido haciendo en esta Asociación, sino también, hacer un homenaje a tantas personas que en distintas épocas le han prestado su ayuda incondicional.

Empezando por todas las personas, de dentro y fuera del barrio, que en nuestros comienzos se ofrecieron a todo lo que necesitábamos, escribiendo documentos, acompañando a las reuniones o aconsejando sobre la manera de hacer las cosas. etc. y que nos daban ánimos, para seguir adelante, cuando las cosas no salían como queríamos.

A la Parroquia de San Vicente que tanta ayuda nos prestó; ofreciendo sus instalaciones, para hacer reuniones y asambleas cuando no teníamos donde ir, incluso haciendo de Parvulario, para recoger los niños, que se habían quedado sin colegio. Mas tarde, la Parroquia junto con el Obispado, hicieron el centro Parroquial, y éste fue nuestro primer local de la AV. Aquí se hacía todo lo que corresponde a una organización como la nuestra; todas y las mas variadas actividades. Allí estuvimos hasta que nos hicieron el nuevo local donde ahora estamos.

No seríamos bien nacidos, si en esta revista no se les tuviese un reconocimiento especial.

También nuestro homenaje a las Hermanas de la Compañía de María: Ellas han estado y siguen estando, siempre junto a nosotros; nunca han tenido reparos en hacer cualquier actividad que la AV les mandase. Han pertenecido a la junta con diferentes cargos, desarrollándolos todos con el buen hacer que las caracteriza. Saben que en esta su Asociación se las quiere y siempre tendrán un sitio entre nosotros.

A los muchos amigos del barrio que sin haber estado nunca en la junta, están ahí para todo lo que necesitamos, siempre dispuestos a trabajar en todo lo que la junta les pide.

Y como no, nuestro especial homenaje a tantas personas que año tras año están ahí en la junta pero que por no tener un cargo relevante, sus nombres aparecen pocas veces en escritos y documentos. Pero de todos es sabido que, en esta Asociación, los trabajos se hacen en equipo y los cargos muchas veces son sólo representativos. Por este motivo se merecen el reconocimiento de todas las personas de bien, que saben ser agradecidas, pues sin el trabajo callado de estas personas, jamás se hubiese conseguido nada en este barrio.

Nuestro homenaje a todas y cada una de ellas.

Bernabé Soto Secretario de la AV

Moltes religioses han passat per aquesta comunitat; totes, amb la seva dedicació, han deixat un bon record i totes han rebut l'estimació de tothom. Són moltes coses apreses de tots amb els qui s'ha tingut la sort de compartir la vida. La seva bondat, la senzillesa, la seva lluita, la seva constància... i una llarga llista plena d'actituds i valors evangèlics.

La Companyia de Maria ha tingut molta sort d'estar present, més d'un quart de segle, a la Plana Lledó. Un barri entranyable per a la comunitat, on es va dur a terme una nova forma de missió educativa a Mollet que sempre tindrà un lloc reservat al cor.

Figures 5.

Testimonis dels veïns sobre la presència de la comunitat de monges de Lestonnac al barri de la Plana Lledó